

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 23.07.1997
COM(97) 392 def.

97/0221 (PRT)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

**BETREFFENDE DE DOOR DE UNICE, HET CEEP EN
HET EVV GESLOTEN RAAMOVEREENKOMST INZAKE
DEELTIJDARBEID**

(door de Commissie ingediend)

TOELICHTING

Inleiding

1. Het belang van nieuwe flexibele arbeidsvormen, met name van deeltijdarbeid, is de afgelopen jaren sterk toegenomen en deze ontwikkeling zet op de nationale arbeidsmarkten nog door.
2. Op 29 juni 1990 had de Commissie drie voorstellen ingediend voor richtlijnen van de Raad betreffende bepaalde arbeidsbetrekkingen (deeltijdarbeid, tijdelijk werk)¹.
3. Het Economisch en Sociaal Comité heeft op 20 september 1990 advies uitgebracht². Het Europees Parlement heeft het zijne op 24 oktober 1990 medegedeeld³. Overeenkomstig artikel 149 van het Verdrag heeft de Commissie op 7 november 1990 bij de Raad een gewijzigd voorstel ingediend⁴, waarin sommige door het Parlement gewenste wijzigingen waren overgenomen.
4. Deze voorstellen zijn tussen 1990 en 1994 in de Raad bij diverse gelegenheden besproken. Van deze voorstellen kon alleen Richtlijn 91/383/EEG van de Raad ter aanvulling van de maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van de werknemers met arbeidsbetrekkingen voor bepaalde tijd of uitzendarbeidsbetrekkingen⁵ door de Raad worden goedgekeurd.
5. In juli 1994 heeft de Commissie haar Witboek gepubliceerd over de toekomst van het Europees sociaal beleid. Hierin bevestigt zij opnieuw haar wil om op dit gebied vooruitgang te boeken en geeft zij in hoofdstuk 3 aan dat goedkeuring van de voorstellen inzake atypische arbeid door de Raad de allerhoogste prioriteit geniet. In de goedgekeurde maatregelen zal rekening moeten worden gehouden met de beginselen van het in juni 1994 goedgekeurde ILO-Verdrag betreffende deeltijdwerk. Als in 1994 in de Raad geen vooruitgang kan worden geboekt, zal de Commissie krachtens de Overeenkomst betreffende de sociale politiek de sociale partners raadplegen.
6. In de conclusies van de Raad van Essen is erop gewezen dat er maatregelen moeten worden genomen om de werkgelegenheid en de gelijke kansen voor vrouwen en mannen te bevorderen en het werkgelegenheidseffect van de groei te vergroten, met name door een flexibelere organisatie van het werk die tegemoetkomt aan de wensen van de werknemers en beantwoordt aan de eisen van de concurrentie.

¹ COM(90) 228 def. van 29.6.1990, PB C 224 van 8.9.1990, blz. 8.

² PB C 332 van 31.12.1990, blz. 167.

³ PB C 295 van 26.11.1990, blz. 112.

⁴ COM(90) 533 def., PB C 305 van 5.12.1990, blz. 12.

⁵ PB L 206 van 29.7.1991, blz. 19.

7. Aangezien er in de Raad geen schot in de zaak kwam, heeft de Commissie besloten de procedure als bedoeld in artikel 3 van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek in te leiden. Zo heeft zij op 27 september 1995 besloten de sociale partners krachtens artikel 3, lid 2, van genoemde overeenkomst te raadplegen. Na een overlegperiode van zes weken heeft de Commissie 22 reacties ontvangen.
8. Uit de reacties van de sociale partners is gebleken dat er brede steun bestaat voor het fundamentele beginsel dat flexibele werknemers niet mogen worden gediscrimineerd en dat zij recht hebben op een beloning die vergelijkbaar is met die welke werknemers met een volledige baan en een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd ontvangen. Hoewel de standpunten over de vorm en het geëigende niveau van de op dit gebied te ondernemen actie aanzienlijk uiteenliepen, hebben de meeste sociale partners zich bereid verklaard een actieve rol te spelen bij de vaststelling en tenuitvoerlegging van de beginselen, met name via collectieve onderhandelingen op het geëigende niveau.
9. Na bestudering van deze reacties heeft de Commissie gemeend dat een communautair optreden wenselijk was en heeft zij op 9 april 1996 besloten de sociale partners overeenkomstig artikel 3, lid 3, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek voor de tweede maal te raadplegen. Op 19 juni 1996 hebben drie organisaties (UNICE, CEEP en EVV) hun voornemen te kennen gegeven om over dit onderwerp, en in eerste instantie met name over deeltijdarbeid, onderhandelingen te beginnen. Op 12 maart 1997 hebben zij de Commissie krachtens artikel 3, lid 4, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek om drie maanden respijt verzocht. De Commissie heeft hun dit uitstel verleend. Na afloop van deze onderhandelingen hebben de drie organisaties op 6 juni 1997 een raamovereenkomst gesloten. Zij hebben deze aan de Commissie toegezonden met het verzoek, overeenkomstig artikel 4, lid 2, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek, deze door een besluit van de Raad op voorstel van de Commissie ten uitvoer te leggen.
10. De sociale partners hebben de Commissie tevens verzocht in haar voorstel tot uitvoering van deze overeenkomst:
 - de lidstaten te verzoeken uiterlijk twee jaar na de goedkeuring van het besluit de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking te doen treden of er, in de zin van artikel 2, lid 4, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek, gehecht aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, voor te zorgen dat de sociale partners voor het einde van die periode bij overeenkomst de nodige bepalingen invoeren, en
 - te bepalen dat de lidstaten in geval van bijzondere moeilijkheden of een tenuitvoerlegging door middel van een collectieve overeenkomst zo nodig over maximaal een jaar extra beschikken om aan dit besluit te voldoen.
11. Ofschoon het in de tweede overlegronde ging over "flexibiliteit en zekerheid" (andere arbeidsvormen dan voltijdarbeid voor onbepaalde tijd), hebben de sociale partners speciale aandacht willen schenken aan deeltijdarbeid, doch tevens te kennen gegeven van plan te zijn na te gaan of soortgelijke overeenkomsten voor andere arbeidsvormen noodzakelijk zijn.

Bestudering van de overeenkomst

12. In haar mededeling inzake de tenuitvoerlegging van het Protocol betreffende de sociale politiek⁶ onderstreepte de Commissie dat zij "als hoedster van de Verdragen haar voorstel voor een besluit van de Raad voorbereidt na overweging van de representatieve status van de verdragsluitende partijen, hun mandaat en de "wettigheid" van elke clausule in de collectieve overeenkomst met betrekking tot het Gemeenschapsrecht, alsmede de inachtneming van de bepalingen van artikel 2, lid 2, betreffende het midden- en kleinbedrijf. De Commissie beoogt in elk geval een memorie van toelichting betreffende elk bij de Raad ingediend voorstel op dit gebied te geven, met haar opmerkingen over en beoordeling van de door de sociale partners gesloten overeenkomst".

i. Representativiteit van de overeenkomstsluitende partijen en hun mandaat

13. Partij bij de overeenkomst zijn de UNICE, het CEEP en het EVV. Deze drie organisaties zijn sinds 1985 (Hertoginnedal) betrokken bij een autonome en vrijwillige sociale dialoog. Deze heeft geresulteerd in vijftien gemeenschappelijke adviezen, twee aanbevelingen, drie overeenkomsten en vier verklaringen. Zij hebben met name een belangrijke overeenkomst gesloten in oktober 1991 tot vaststelling van de rol en de plaats van de sociale dialoog in het nieuwe communautaire kader. De artikelen 3 en 4 van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek zijn hier voor een groot deel op gebaseerd.

14. De drie organisaties beantwoorden alle aan de volgende, in de mededeling van de Commissie vastgestelde criteria (punt 24):

- zij zijn representatief op bedrijfstakoverkoepelend, bedrijfstak- of beroepsniveau, en op Europees niveau georganiseerd;
- zij bestaan uit organisaties die zelf een integrerend en erkend deel van de structuren van de sociale partners van de lidstaten uitmaken, kunnen over overeenkomsten onderhandelen en zijn, voor zover mogelijk, representatief voor alle lidstaten;
- zij hebben adequate structuren zodat zij op doeltreffende wijze aan het overlegproces kunnen deelnemen.

15. Deze drie organisaties zijn de enige algemene bedrijfstakoverkoepelende organisaties als bedoeld in bijlage 2 van de mededeling van de Commissie. Bovendien komt de "studie sociale partners" tot een aantal (aan de mededeling gehechte) conclusies met betrekking tot de representativiteit van werkgevers- en werknemersorganisaties. In haar mededeling betreffende de ontwikkeling van de sociale dialoog op Gemeenschapsniveau⁷, hoofdstuk D.II, heeft de Commissie verklaard "de Europese organisaties van de sociale partners te willen aanmoedigen om nauwer samen te werken bij het vinden van een oplossing voor de kwestie van de representativiteit".

⁶ COM(93) 600 def. van 14.12.1993.

⁷ COM(96) 448 def. van 18.9.1996.

Werkgeversorganisaties

16. De voor alle industriële sectoren en bepaalde categorieën bedrijven meest representatieve werkgeversfederatie is de UNICE. In alle lidstaten zijn de bij de UNICE aangesloten leden verreweg de meest representatieve overkoepelende werkgeversfederaties. Alle op nationaal niveau aangesloten leden zijn direct of indirect betrokken bij de collectieve onderhandelingen en nemen deel aan de Internationale Arbeidsconferentie. Het CEEP vertegenwoordigt de overheidsbedrijven en bedrijven met overheidsdeelneming in de lidstaten.

Werknemersorganisaties

17. Het meest representatieve overkoepelende vakverbond is het EVV. In alle lidstaten zijn de daarbij aangesloten leden de meest representatieve overkoepelende vakverbonden. Alle op nationaal niveau aangesloten leden zijn direct of indirect betrokken bij de collectieve onderhandelingen en nemen deel aan de Internationale Arbeidsconferentie.

Conclusie

18. De Commissie constateert dat deze drie organisaties van hun nationale leden een speciaal mandaat hebben ontvangen voor de onderhandelingen over deeltijdarbeid en de raamovereenkomst namens hen gesloten hebben. Deze zelfde leden hebben de raamovereenkomst bekrachtigd.
19. De Commissie concludeert uit het onderzoek dat zij had toegezegd vóór de indiening van haar voorstel naar de representativiteit te zullen uitvoeren, dat deze drie organisaties aan de representativiteitsvoorwaarde voldoen in relatie tot de adressaten en het doel van de overeenkomst.
 - ii. **“Legitimititeit” van de clausules betreffende de rol van de sociale partners die de overeenkomst niet hebben ondertekend, en hun leden**
20. Een aantal andere door de Commissie geraadpleegde sociale partners heeft te kennen gegeven aan de onderhandelingen te willen deelnemen. De Commissie is op de hoogte gebracht van de briefwisseling en de besprekingen tussen de sociale partners die de overeenkomst hebben ondertekend, en deze andere sociale partners. Tevens is zij ervan in kennis gesteld dat in de delegatie van de UNICE deskundigen van drie bedrijfstakorganisaties van de sociale partners aan de onderhandelingen hebben deelgenomen.
21. Voorts heeft de Commissie de raamovereenkomst toegezonden aan alle werknemers- en werkgeversorganisaties die zij vooraf had geraadpleegd of geïnformeerd, en heeft zij een voorlichtings- en overlegbijeenkomst met deze organisaties belegd.
22. Sommige organisaties hebben de representativiteit van de overeenkomstsluitende partijen betwist en verklaard dat de overeenkomst geen rekening houdt met de belangen van bepaalde sectoren of categorieën bedrijven. Andere daarentegen hebben het flexibele karakter van de clausules van de overeenkomst onderstreept, die, eenmaal in nationaal recht omgezet, de mogelijkheid biedt om rekening te houden met de specifieke behoeften van bepaalde (sub)sectoren.

23. Na bestudering van de desbetreffende clausules is de Commissie van mening dat de raamovereenkomst diverse malen verwijst naar de sociale partners “op het geëigende niveau” en de nationale wetgeving, collectieve overeenkomsten of gebruiken, en derhalve ruimschoots recht doet aan de rol van de sociale partners die de overeenkomst niet hebben ondertekend, en van hun leden op nationaal niveau.

iii. Inachtneming van de bepalingen betreffende het midden- en kleinbedrijf

24. Artikel 2, lid 2, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek bepaalt dat in de wetgeving op sociaal gebied “wordt vermeden zodanige administratieve, financiële en juridische verplichtingen op te leggen dat de oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen daardoor zou kunnen worden belemmerd”.
25. Aan de specifieke situatie van het MKB is bijzondere aandacht besteed bij de opstelling van de raamovereenkomst. Zo wordt daarin uitdrukkelijk naar het midden- en kleinbedrijf verwezen: Overweging 7: “Overwegende dat deze overeenkomst rekening houdt met de noodzaak de vereisten van het sociaal beleid te verbeteren, het concurrentievermogen van de economie van de Gemeenschap te vergroten en te vermijden zodanige administratieve, financiële en juridische verplichtingen op te leggen dat de oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen daardoor zou kunnen worden belemmerd”.
26. Uiteraard wijkt de overeenkomst ten gunste van het MKB niet af van het fundamentele rechtsbeginsel van non-discriminatie. Volgens clause 1 (b) beoogt genoemde overeenkomst de ontwikkeling van deeltijdarbeid en de flexibele organisatie van de arbeidstijd. In dit verband voorzien de clausules 5 (1) en (2) in het uit de weg ruimen door middel van wetgeving of collectieve overeenkomsten van de juridische en administratieve belemmeringen die het werken in deeltijd kunnen bemoeilijken. Ofschoon de verwijzing naar de ontwikkeling van deeltijdarbeid op alle ondernemingen in het algemeen betrekking heeft, los van hun omvang en personeelssterkte, is het duidelijk dat het MKB van deze bepaling het meest zal profiteren.
27. Verscheidene clausules (2.2, 3.3, 4.3, 4.4, en 6.2) verwijzen naar de nationale wetgeving, collectieve overeenkomsten en gebruiken en/of de sociale partners op het geëigende niveau, en laten de ondernemingen een grote handelingsruimte. Hoewel het MKB daarin niet met zoveel woorden wordt genoemd, bieden deze bepalingen toch de mogelijkheid nationale uitvoeringsbepalingen vast te stellen die rekening houden met de speciale behoeften van het midden- en kleinbedrijf.
28. Deze bepalingen zijn een uiting van de wil van de sociale partners om de invoering van nieuwe flexibele organisatievormen van de arbeid en de tijd te stimuleren, die beter zijn afgestemd op de veranderende behoeften van de samenleving en rekening houden met de behoeften van het bedrijfsleven en de werknemers (overwegingen 4 en 5).
29. Bijgevolg concludeert de Commissie dat de bepalingen betreffende het midden- en kleinbedrijf in acht zijn genomen. Bij de opstelling van de raamovereenkomst hebben de sociale partners ruimte gelaten om rekening te kunnen houden met de bijzondere omstandigheden in het midden- en kleinbedrijf, met name bij de omzetting in nationaal recht.

iv. "Wettigheid" van de clausules van de overeenkomst

30. De Commissie heeft elk van de clausules van de raamovereenkomst aandachtig bestudeerd en geen clausules aangetroffen die strijdig zijn met het Gemeenschapsrecht. Dat de overeenkomst een aantal verplichtingen voor de lidstaten behelst, brengt de wettigheid ervan niet in het geding. Uit de tweede bij de Overeenkomst betreffende de sociale politiek gevoegde verklaring⁸ volgt namelijk *a contrario* dat de tweede regeling voor de toepassing van op communautair niveau tussen de sociale partners gesloten overeenkomsten voor de lidstaten verplichtingen kan creëren. De aan de lidstaten opgelegde verplichtingen vloeien niet rechtstreeks voort uit de overeenkomst tussen de sociale partners, maar uit de regeling voor de toepassing van deze overeenkomst. Zie voor de beoordeling van de inhoud zelf van de overeenkomst rubriek.

v. Beoordeling van de overeenkomst

31. In het licht van de conclusies van de Europese Raad van Essen en volgende Europese Raden is de Commissie van mening dat deeltijdarbeid de werkgelegenheid en de gelijke kansen van vrouwen en mannen bevordert en, in sommige gevallen, de toegang tot bij- en nascholing vergemakkelijkt. Deeltijdarbeid draagt tevens bij tot een vergroting van het werkgelegenheidseffect van de groei, met name door een flexibelere organisatie van het werk, die tegemoetkomt aan de wensen van de werknemers en beantwoordt aan de eisen van de concurrentie. De Commissie heeft daarom de sociale partners in het kader van deze bredere aanpak geraadpleegd. De bijdrage van de sociale partners is op zich positief aangezien die garandeert dat zowel met het concurrentievermogen van het bedrijfsleven als met de belangen van de werknemers rekening wordt gehouden.
32. De Commissie onderschrijft de doelstellingen van de raamovereenkomst van de sociale partners volledig. Zij vindt dat deze in tweeërlei opzicht van belang is.
33. Enerzijds vormen minimumnormen op het gebied van deeltijdarbeid een belangrijke stap voorwaarts in de verwezenlijking van een minimum aan grondrechten voor de werknemers. Dit is bevorderlijk voor de gelijke kansen van mannen en vrouwen. De taakverdeling tussen ouders vormt een belangrijk element in het beleid ter verbetering van de gelijkheid op de arbeidsmarkt.

⁸ "De elf hoge verdragsluitende partijen verklaren dat de eerste regeling voor de toepassing van de in artikel 4, lid 2, bedoelde overeenkomsten op communautair niveau tussen sociale partners zal behelzen dat de inhoud van deze overeenkomsten via collectieve onderhandelingen volgens de normen van elke lidstaat wordt bepaald en dat deze regeling bijgevolg voor de lidstaten geen verplichting inhoudt om de overeenkomsten rechtstreeks toe te passen of normen voor de omzetting ervan op te stellen, en evenmin om de geldende nationale bepalingen te wijzigen teneinde de tenuitvoerlegging ervan te vergemakkelijken."

34. **Anderzijds draagt deze overeenkomst ook bij tot de verwezenlijking van de conclusies van de Raad van Essen met betrekking tot de invoering van nieuwe flexibele organisatievormen van de arbeid. Deze flexibiliteit moet voorzien in de behoeften van het bedrijfsleven, dat zijn concurrentievermogen tegenover de internationale concurrentie moet vergroten. Zij moet tevens rekening houden met de belangen van de werknemers en hen in staat stellen hun arbeidstijd beter aan te passen aan hun behoeften, met name op opleidingsgebied teneinde hun inzetbaarheid op peil te houden of te vergroten. Een akkoord tussen de sociale partners hierover, dat het resultaat is van de onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers, lijkt het geschiktste instrument om de belangen van beide partijen met elkaar te verzoenen.**
35. **De Commissie is van oordeel dat aan alle voorwaarden is voldaan om een voorstel in te dienen strekkende tot tenuitvoerlegging van de raamovereenkomst tussen de sociale partners door middel van een besluit van de Raad.**

Het voorstel van de Commissie

36. **In haar mededeling van 14 december 1993 heeft de Commissie te kennen gegeven dat, "indien de tenuitvoerlegging van een op communautair niveau gesloten overeenkomst door een besluit van de Raad op voorstel van de Commissie, op gezamenlijk verzoek van de sociale partners, tot stand komt, de Raad niet de mogelijkheid heeft de overeenkomst te wijzigen. Daarom zal de Commissie in ieder geval, na bestudering van de tussen de sociale partners gesloten overeenkomst, voorstellen alleen een besluit goed te keuren dat betrekking heeft op de overeenkomst, zoals deze door de sociale partners is gesloten".**
37. **Daarnaast was zij tevens van mening "dat het besluit van de Raad beperkt dient te zijn tot het bindend maken van de bepalingen van de tussen de betrokken sociale partners gesloten overeenkomst, zodat de tekst van de overeenkomst geen deel uitmaakt van het besluit, maar als bijlage daaraan wordt gehecht".**
38. **Tenslotte heeft de Commissie aangekondigd dat, "indien de Raad, overeenkomstig de in de laatste alinea van artikel 4, lid 2, beschreven procedures, besluit de overeenkomst zoals gesloten tussen de sociale partners niet ten uitvoer te leggen, zij haar voorstel voor een besluit terugtrekt en onderzoekt of het wenselijk is, in het licht van de uitgevoerde werkzaamheden, een wetgevend instrument voor het gebied in kwestie voor te leggen".**
39. **De Commissie heeft de tekst van de overeenkomst dus niet in haar voorstel opgenomen, maar daaraan gehecht. Overigens herhaalt zij dat, indien de Raad de tussen de sociale partners gesloten raamovereenkomst mocht wijzigen, zij haar voorstel intrekt.**

i. Rechtsgrond

40. **Artikel 4, lid 2, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek bepaalt "dat de tenuitvoerlegging van de op communautair niveau gesloten overeenkomsten voor zaken die onder artikel 2 vallen, geschiedt op gezamenlijk verzoek van de ondertekenende partijen door een besluit van de Raad op voorstel van de Commissie". De overeenkomst inzake deeltijdarbeid valt onder de in artikel 2, lid 1, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek bedoelde arbeidsvoorwaarden. Deze materie valt onder de gebieden waarop de Raad met gekwalificeerde meerderheid besluiten kan nemen. Bijgevolg vormt artikel 2, lid 2, de passende rechtsgrond voor het voorstel van de Commissie.**

41. Dit artikel voorziet niet in raadpleging van het Europees Parlement over door de sociale partners aan de Commissie gerichte verzoeken. Overeenkomstig de in haar mededeling gedane toezegging heeft de Commissie het Parlement op de hoogte gehouden van de verschillende fasen van overleg met de sociale partners. Zij doet het Parlement dit voorstel ook toekomen, zodat het, indien het zulks wenselijk acht, zijn advies aan de Commissie en de Raad kan mededelen. Hetzelfde geldt voor het Economisch en Sociaal Comité.

ii. Vorm van het besluit

42. Onder de term "besluit" in de zin van artikel 4, lid 2, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek wordt een van de in artikel 189 van het Verdrag bedoelde bindende wetgevende besluiten verstaan. Het is aan de Commissie de Raad het meest geschikte van de drie bindende instrumenten uit genoemd artikel (verordening, richtlijn of beschikking) voor te stellen. In het onderhavige geval is het gezien de aard (raamovereenkomst) en inhoud van de tekst van de sociale partners duidelijk dat deze raamovereenkomst in aanmerking komt om indirect door middel van door de lidstaten of de sociale partners in het nationaal recht van de lidstaten om te zetten bepalingen te worden toegepast. Het meest geschikte instrument voor de tenuitvoerlegging ervan is in dat geval dan ook een richtlijn van de Raad. Voorts is de Commissie, overeenkomstig de gedane toezeggingen, van mening dat de tekst van de overeenkomst geen deel moet uitmaken van de richtlijn maar daaraan moet worden gehecht.

43. Ten aanzien van de afzonderlijke artikelen van haar voorstel merkt de Commissie het volgende op:

Artikel 1

Dit artikel beperkt zich tot de tenuitvoerlegging van de tussen de sociale partners gesloten raamovereenkomst door middel van een besluit van de Raad krachtens artikel 4, lid 2, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek.

Artikelen 2 tot 6

Artikel 2, lid 1, geeft aan dat de bepalingen van de richtlijn slechts minimumeisen behelzen, die de lidstaten en/of de sociale partners de mogelijkheid laten stringentere bepalingen op het betrokken gebied vast te stellen.

Artikel 2, lid 2, bestaat in de normale niet-verlagingsclausule voor de lidstaten waar het beschermingsniveau op het moment van goedkeuring van de richtlijn hoger is dan door de hieraan gehechte raamovereenkomst wordt vereist. Doel van deze clausule is dat het algemene beschermingsniveau dat de werknemers genieten, als gevolg van de vaststelling van de richtlijn niet hoeft te worden verlaagd, terwijl de lidstaten tevens de mogelijkheid behouden om door sociaal-economisch beleid ingegeven afwijkende maatregelen vast te stellen, zulks met inachtneming van de in de raamovereenkomst gestelde minimumeisen. Het is in ieder geval duidelijk dat de speelruimte van de lidstaten alleen het beschermingsniveau betreft voor zover dat boven de door de richtlijn gelegde basis uitgaat.

Artikel 3 bestaat in een non-discriminatieclausule overeenkomstig de toezegging die de Commissie heeft gedaan in haar mededeling betreffende racisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme⁹. Tevens zij in dit verband gewezen op de plechtige verklaring die de sociale partners in oktober 1995 in Florence hebben aangenomen over het voorkomen van rassendiscriminatie en vreemdelingenhaat en de bevordering van gelijke kansen op het werk.

Artikel 4 verplicht de lidstaten doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties vast te stellen. Immers, in het kader van de toepassing van het Gemeenschapsrecht is het, zoals in elk rechtsstelsel, van belang dat degenen op wie de uit dit recht voortvloeiende verplichtingen rusten, ervan worden weerhouden dat recht te overtreden, en degenen die zich er niet aan houden, naar behoren te straffen.

De artikelen 5 en 6 bevatten de gebruikelijke bepalingen voor de omzetting in het nationaal recht van de lidstaten.

Motivering van de richtlijn inzake subsidiariteit

44. Het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de door de UNICE, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid is in overeenstemming met de twee criteria van het subsidiariteitsbeginsel, te weten de noodzaak en evenredigheid, zoals neergelegd in artikel 3B van het Verdrag van Maastricht.
45. Uit het oogpunt van het eerste criterium, te weten de noodzaak van communautair optreden, is de richtlijn gerechtvaardigd door het feit dat de sociale partners het in het kader van de in artikel 3 van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek bedoelde procedure eens waren over de noodzaak van communautair optreden ter zake, en dat zij op grond van artikel 4, lid 2, van genoemde overeenkomst verzocht hebben om de tenuitvoerlegging van hun op communautair niveau gesloten overeenkomst door een besluit van de Raad op voorstel van de Commissie. Er zij trouwens op gewezen dat dit initiatief geheel in de lijn ligt van de conclusies en de follow-up van de Europese Raad van Essen van december 1994.
46. De richtlijn van de Raad beantwoordt aan het evenredigheids criterium omdat zij zich beperkt tot de belangrijkste door de lidstaten te verwezenlijken doeleinden en de inhoud van de richtlijn zelf niet door de Gemeenschap, maar door de sociale partners is vastgesteld.

Conclusie

47. De Raad wordt verzocht het voorstel voor een richtlijn betreffende de door de UNICE, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid goed te keuren.

⁹ COM(95) 653 def. van 13 december 1995.

**-VOORSTEL VOOR EEN
RICHTLIJN VAN DE RAAD**

**betreffende de door de UNICE, het CEEP en het EVV gesloten
raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de sociale politiek bij het Protocol (nr. 14) betreffende de sociale politiek, gehecht aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 4, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie¹⁰,

Overwegende dat de lidstaten, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (hierna de "lidstaten" te noemen), geleid door de wens op de in het Sociaal Handvest van 1989 uitgezette weg voort te gaan, op grond van het Protocol betreffende de sociale politiek onderling een Overeenkomst betreffende de sociale politiek hebben gesloten;

Overwegende dat de sociale partners overeenkomstig artikel 4, lid 2, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek gezamenlijk kunnen verzoeken om tenuitvoerlegging van de op communautair niveau gesloten overeenkomsten door een besluit van de Raad op voorstel van de Commissie;

Overwegende dat punt 7 van het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden onder meer bepaalt dat "de verwezenlijking van de interne markt moet leiden tot een verbetering van de levensstandaard en arbeidsvoorwaarden voor de werkenden in de Europese Gemeenschap. Dit proces wordt verwezenlijkt door onderlinge opwaartse aanpassing van die voorwaarden, betreffende met name (...) andere arbeidsvormen dan arbeid voor onbepaalde duur, zoals arbeid voor een bepaalde duur, deeltijdarbeid, uitzendarbeid en seizoenarbeid";

Overwegende dat de Raad niet bij machte is geweest een besluit te nemen over het voorstel voor een richtlijn betreffende bepaalde arbeidsbetrekkingen en concurrentievervalsing¹¹, zoals gewijzigd¹², noch over het voorstel voor een richtlijn betreffende bepaalde arbeidsbetrekkingen en de arbeidsvoorwaarden¹³;

¹⁰ PB C ...

¹¹ PB C 224 van 8.9.1990, blz. 6.

Overwegende dat er in de conclusies van de Europese Raad van Essen op is gewezen dat er maatregelen moeten worden genomen om de werkgelegenheid en de gelijke kansen voor vrouwen en mannen te bevorderen en het werkgelegenheidseffect van de groei te vergroten, met name door een flexibelere organisatie van het werk die tegemoetkomt aan de wensen van de werknemers en beantwoordt aan de eisen van de concurrentie;

Overwegende dat de Commissie, overeenkomstig artikel 3, lid 2, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek, de sociale partners heeft geraadpleegd over de mogelijke uitgangspunten van een communautair optreden op het gebied van flexibele arbeidstijden en zekerheid voor de werknemers;

Overwegende dat de Commissie, die na deze raadpleging van mening was dat een communautair optreden wenselijk was, de sociale partners opnieuw heeft geraadpleegd over de inhoud van het overwogen voorstel, zulks overeenkomstig artikel 3, lid 3, van genoemde Overeenkomst;

Overwegende dat de algemene brancheoverkoepelende organisaties [Unie van Industrie- en Werkgeversfederaties der Europese Gemeenschap (UNICE), Europees Centrum van gemeenschapsbedrijven (CEEP) en Europees Verbond van Vakverenigingen (EVV)] de Commissie bij gezamenlijk schrijven van 19 juni 1996 hebben medegedeeld de in artikel 4 van genoemde Overeenkomst bedoelde procedure te willen inleiden; dat zij de Commissie bij gezamenlijk schrijven van 12 maart 1997 om een extra termijn van drie maanden hebben verzocht; dat de Commissie dit uitstel heeft verleend;

Overwegende dat de genoemde brancheoverkoepelende organisaties op 6 juni 1997 een raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid hebben gesloten en dat zij, overeenkomstig artikel 4, lid 2, van genoemde Overeenkomst, de Commissie gezamenlijk hebben verzocht deze raamovereenkomst ten uitvoer te leggen door een besluit van de Raad op voorstel van de Commissie;

Overwegende dat de Raad in zijn resolutie van 6 december 1994 over enkele vooruitzichten van een sociaal beleid in de Europese Unie: bijdrage aan de economische en sociale convergentie van de Unie¹⁴, de sociale partners heeft verzocht de mogelijkheden tot het sluiten van overeenkomsten te benutten, omdat deze in de regel dichter aansluiten bij de sociale werkelijkheid en problematiek;

Overwegende dat de ondertekenende partijen beoogden een raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid te sluiten waarin de algemene beginselen en minimumvoorschriften inzake deeltijdarbeid worden geformuleerd; dat zij hun wil te kennen hebben gegeven een algemeen kader vast te stellen om een einde te maken aan de discriminatie van deeltijdwerkers en bij te dragen tot de uitbreiding van de mogelijkheden voor deeltijdarbeid op een zowel voor de werkgevers als voor de werknemers aanvaardbare basis; dat hun overeenkomst betrekking heeft op de arbeidsvoorwaarden voor deeltijdwerkers; dat zij hebben verklaard voornemens te zijn te bezien of soortgelijke overeenkomsten voor andere flexibele arbeidsvormen nodig zijn;

¹² COM(90) 533 def., PB C 305 van 5.12.1990, blz. 8.

¹³ PB C 224 van 8.9.1990, blz. 4.

¹⁴ PB C 368 van 23.12.1994, blz. 6.

Overwegende dat de sociale partners speciale aandacht hebben willen schenken aan deeltijdarbeid, doch tevens te kennen hebben gegeven van plan te zijn na te gaan of soortgelijke overeenkomsten voor andere arbeidsvormen noodzakelijk zijn;

Overwegende dat de staatshoofden en regeringsleiders van de Europese Unie in de conclusies van de Raad van Amsterdam de overeenkomst tussen de sociale partners over deeltijdwerk ten zeerste hebben toegejuicht;

Overwegende dat de passende akte voor de tenuitvoerlegging van deze raamovereenkomst een richtlijn is in de zin van artikel 189 van het Verdrag; dat deze richtlijn derhalve de lidstaten verbindt wat het te bereiken resultaat betreft, maar hun tegelijk de bevoegdheid laat om de vorm en de middelen daartoe te bepalen;

Overwegende dat overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals weergegeven in artikel 3 B van het Verdrag, de doelstellingen van deze richtlijn niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt; dat deze richtlijn beperkt is tot het vereiste minimum om deze doelstellingen te verwezenlijken en niet verder gaat dan wat daartoe nodig is;

Overwegende dat de Commissie overeenkomstig haar mededeling van 14 december 1993¹⁵ inzake de tenuitvoerlegging van het Protocol betreffende de sociale politiek en haar mededeling van 18 september 1996¹⁶ betreffende de ontwikkeling van de sociale dialoog op Gemeenschapsniveau bij de opstelling van haar voorstel voor een richtlijn rekening heeft gehouden met de representativiteit van de ondertekenende partijen, hun opdracht en de wettigheid van de clausules van de raamovereenkomst;

Overwegende dat de Commissie bij de opstelling van haar voorstel voor een richtlijn rekening heeft gehouden met artikel 2, lid 2, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek, dat bepaalt dat in de wetgeving op sociaal gebied "wordt vermeden zodanige administratieve, financiële en juridische verplichtingen op te leggen dat de oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen daardoor zou kunnen worden belemmerd";

Overwegende dat de Commissie, overeenkomstig haar mededeling van 14 december 1993 inzake de tenuitvoerlegging van het Protocol betreffende de sociale politiek, het Europees Parlement heeft ingelicht door het tezamen met haar voorstel voor een richtlijn en de toelichting daarbij de tekst van de raamovereenkomst te doen toekomen;

Overwegende dat de Commissie tevens het Economisch en Sociaal Comité heeft ingelicht door het tezamen met haar voorstel voor een richtlijn en de toelichting daarbij de tekst van de raamovereenkomst te doen toekomen;

Overwegende dat de bepalingen van de richtlijn minimumeisen behelzen, die de lidstaten en/of de sociale partners de mogelijkheid laten om gunstigere bepalingen in te voeren;

Overwegende dat de tenuitvoerlegging van de richtlijn geen rechtvaardiging kan vormen voor een verlaging ten opzichte van de thans in elke lidstaat bestaande situatie;

¹⁵ COM(93) 600 van 14 december 1993.

¹⁶ COM(96) 448 van 18 september 1996.

Overwegende dat het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden het belang van de bestrijding van alle vormen van discriminatie, met name die op grond van geslacht, huidskleur, ras, opvattingen en geloof, erkent;

Overwegende dat artikel F, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie bepaalt dat de Unie de grondrechten, zoals die worden gewaarborgd door het op 4 november 1950 te Rome ondertekende Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals zij uit de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten voortvloeien, als algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht eerbiedigt;

Overwegende dat de lidstaten de sociale partners, indien zij daarom gezamenlijk verzoeken, kunnen belasten met de tenuitvoerlegging van deze richtlijn, op voorwaarde dat deze lidstaten alle nodige maatregelen treffen om de in deze richtlijn voorgeschreven resultaten te allen tijde te kunnen waarborgen;

Overwegende dat de tenuitvoerlegging van de raamovereenkomst bijdraagt tot de verwezenlijking van de in artikel 1 van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek bedoelde doelstellingen,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Tenuitvoerlegging van de raamovereenkomst

Deze richtlijn is gericht op de tenuitvoerlegging van de op 6 juni 1997 door de algemene brancheoverkoepelende organisaties (UNICE, CEEP, EVV) gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, zoals opgenomen in de bijlage.

Artikel 2

Minimumvoorschriften

1. De lidstaten kunnen gunstiger bepalingen handhaven of invoeren dan de in deze richtlijn bedoelde.

2. De tenuitvoerlegging van deze richtlijn is in geen geval voldoende reden om een verlaging van het algemene beschermingsniveau van de werknemers op het door deze richtlijn bestreken gebied te rechtvaardigen. Dit doet geen afbreuk aan:

- het recht van de lidstaten en/of de sociale partners om, in het licht van de veranderende omstandigheden, andere wettelijke, bestuursrechtelijke en contractuele bepalingen vast te stellen dan die welke ten tijde van de vaststelling van deze richtlijn bestaan;
- de toepassing van clause 5.1 van bijgaande overeenkomst, mits het in clause 4.1 bedoelde non-discriminatiebeginsel in acht wordt genomen,

op voorwaarde dat wordt voldaan aan de minimumeisen van deze richtlijn.

Artikel 3

Non-discriminatie

Wanneer de lidstaten bepalingen ter uitvoering van deze richtlijn vaststellen, wordt daarin iedere discriminatie op grond van geslacht, ras, etnische herkomst, godsdienst en geloof, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid verboden.

Artikel 4

Sancties

De lidstaten bepalen welke sancties van toepassing zullen zijn op schendingen van de nationale bepalingen die overeenkomstig de onderhavige richtlijn zijn vastgesteld, en nemen alle noodzakelijke maatregelen om de tenuitvoerlegging daarvan te waarborgen. De aldus bepaalde sancties dienen effectief, evenredig en afschrikkend te zijn. De lidstaten stellen uiterlijk op de in artikel 5 genoemde datum de Commissie in kennis van deze bepalingen en stellen haar zo spoedig mogelijk in kennis van alle latere wijzigingen daarop.

Artikel 5

Omzetting

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk twee jaar na de goedkeuring van deze richtlijn hieraan te voldoen of verzekeren zich er uiterlijk op die datum van dat de sociale partners de nodige bepalingen bij overeenkomst hebben ingevoerd; de lidstaten moeten alle nodige maatregelen treffen om de in deze richtlijn voorgeschreven resultaten te allen tijde te kunnen waarborgen. Zij de stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

De lidstaten kunnen in geval van bijzondere moeilijkheden of tenuitvoerlegging door middel van een collectieve overeenkomst zo nodig over maximaal één extra jaar beschikken.

Zij dienen de Commissie onverwijld van deze omstandigheden in kennis te stellen.

Wanneer de lidstaten de in lid 1 bedoelde bepalingen vaststellen, wordt in die bepalingen of bij de officiële bekendmaking van die bepalingen naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Artikel 6

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te

Voor de Raad
De Voorzitter

UNIE VAN INDUSTRIE- EN WERKGEVERSCONFEDERATIES IN EUROPA
EUROPEES CENTRUM VAN ONDERNEMINGEN MET OVERHEIDSPARTICIPATIE
EUROPEES VERBOND VAN VAKVERENIGINGEN

OVEREENKOMST INZAKE DEELTIJDARBEID

Preambule

Deze kaderovereenkomst is een bijdrage aan het algemene Europese werkgelegenheidsbeleid. Deeltijdarbeid is in de afgelopen jaren van belangrijke betekenis geweest voor de werkgelegenheid. Daarom hebben de partijen bij deze overeenkomst hun aandacht vooral laten uitgaan naar deze vorm van arbeid. Het is hun bedoeling om ook de mogelijkheden na te gaan voor vergelijkbare overeenkomsten over andere vormen van flexibele arbeid.

Onder erkenning van de uiteenlopende situaties in de lidstaten en van het feit dat deeltijdwerk voor bepaalde sectoren en activiteiten kenmerkend is, verwoordt deze overeenkomst de algemene beginselen en de minimum vereisten betreffende deeltijdarbeid. De overeenkomst doet uitkomen dat de sociale partners een algemeen raamwerk wensen op te stellen om de discriminatie van deeltijdwerkers uit te bannen en om de ontwikkeling van de mogelijkheden voor deeltijdarbeid te bevorderen op een manier die zowel voor werkgevers als voor werknemers aanvaardbaar is.

Deze overeenkomst heeft betrekking op arbeidsvoorwaarden van deeltijdwerkers, onder erkenning van het gegeven dat de regeling van de wettelijk sociale zekerheid tot de bevoegdheid van de lidstaten behoort. In het kader van het beginsel van gelijke behandeling hebben partijen bij deze overeenkomst kennisgenomen van de verklaring over werkgelegenheid van de Europese Raad van Dublin van december 1996 waarin deze onder meer de nadruk heeft gelegd op de noodzaak om de systemen van sociale zekerheid meer bevorderlijk voor de werkgelegenheid te maken door het ontwikkelen van "systemen van sociale bescherming die toepasselijk zijn op nieuwe arbeidspatronen en voorzien in een adequate bescherming van mensen die in deze arbeidspatronen werkzaam zijn". Partijen bij deze overeenkomst vinden dat aan deze verklaring uitvoering moet worden gegeven.

EVV, UNICE en CEEP verzoeken de Commissie deze raamovereenkomst aan de Raad voor te leggen voor een besluit waardoor deze voorschriften verbindend worden in de lidstaten, die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de sociale politiek behorende bij het Protocol betreffende de sociale politiek behorende bij het Verdrag betreffende de Europese Unie.

Partijen bij deze overeenkomst vragen de Commissie om in haar voorstel aan de Raad om deze overeenkomst ten uitvoer te leggen, de lidstaten op te dragen om binnen twee jaren nadat de Raad het besluit heeft genomen de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast te stellen teneinde aan dat besluit te voldoen, dan wel zeker te stellen dat de sociale partners¹ aan het einde van deze periode bij overeenkomst de nodige maatregelen daartoe hebben genomen. Indien het noodzakelijk is rekening te houden met bijzondere moeilijkheden of met de tenuitvoerlegging door middel van collectieve overeenkomsten, kunnen de lidstaten maximaal één jaar extra gebruiken om hieraan te voldoen.

Onverlet de rol van de nationale rechterlijke instanties en van het Europese Hof van Justitie, verzoeken de sociale partners dat iedere aangelegenheid met betrekking tot de interpretatie van deze overeenkomst op Europees niveau, door de Commissie in eerste instantie aan hen ter advisering wordt voorgelegd.

ALGEMENE OVERWEGINGEN

1. Gelet op de Overeenkomst betreffende de sociale politiek behorende bij het Protocol betreffende de sociale politiek behorende bij het Verdrag betreffende de Europese Unie, en in het bijzonder op de artikelen 3, vierde lid, en 4, tweede lid, daarvan,
2. Overwegende dat artikel 4, tweede lid, van de Overeenkomst betreffende de sociale politiek erin voorziet dat overeenkomsten die op het niveau van de Gemeenschap zijn gesloten, op gezamenlijk verzoek van partijen daarbij ten uitvoer worden gelegd door een besluit van de Raad op voorstel van de Commissie,
3. Overwegende dat de Commissie in haar tweede notitie ten behoeve van de raadpleging inzake de flexibiliteit van de arbeidstijd en zekerheid van

¹ Conform de bedoeling van artikel 2, vierde lid, van de Overeenkomst betreffende de Sociale Politiek van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

werknemers, haar voornemen heeft aangekondigd om een juridisch bindende maatregel van de Gemeenschap voor te stellen,

4. Overwegende dat de conclusies van de vergadering van de Europese Raad van Essen de noodzaak hebben onderstreept van maatregelen om zowel de werkgelegenheid als de gelijke kansen van vrouwen en mannen te bevorderen, en hebben opgeroepen tot het treffen van maatregelen met als doel "de arbeidsintensiteit van de groei te laten toenemen, in het bijzonder door middel van een meer flexibele organisatie van het werk, die beantwoordt aan zowel de wensen van werknemers als de vereisten van de concurrentie.
5. Overwegende dat partijen bij deze overeenkomst belang hechten aan maatregelen waardoor de toegang tot deeltijdarbeid voor mannen en vrouwen wordt vergemakkelijkt, teneinde hen in staat te stellen zich op het pensioen voor te bereiden, arbeid en zorgtaken te combineren, en opleiding en training te volgen waardoor hun bekwaamheden en loopbaanontwikkeling worden verbeterd in het wederzijds belang van werkgevers en werknemers en op een manier waardoor de ontwikkeling van ondernemingen wordt bevorderd,
6. Overwegende dat deze overeenkomst voor de vaststelling van de wijze van toepassing van de hierin opgenomen algemene beginselen, minimumnormen en bepalingen, verwijst naar de lidstaten en de sociale partners, teneinde rekening te kunnen houden met de situatie in iedere lidstaat,
7. Overwegende dat in deze overeenkomst rekening is gehouden met de noodzaak om de regels van het sociaal beleid te verbeteren, het concurrentievermogen van de economie van de Gemeenschap te bevorderen en te vermijden dat zodanige administratieve, financiële en wettelijke lasten worden opgelegd, dat de schepping van werkgelegenheid en de ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen worden belemmerd,
8. Overwegende dat de sociale partners de eerst aangewezenen zijn om oplossingen te vinden die beantwoorden aan de behoeften van zowel werkgevers als werknemers, en dat hun daarom een speciale rol moet worden toegekend bij de uitvoering en toepassing van deze overeenkomst,

ZIJN ONDERTEKENENDE PARTIJEN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

CLAUSULE 1: DOEL

Het doel van deze raamovereenkomst is:

- a. de opheffing van discriminatie van deeltijdwerkers te verzekeren en de kwaliteit van deeltijdarbeid te verbeteren;
- b. de ontwikkeling van deeltijdwerk op vrijwillige basis te bevorderen en bij te dragen aan de flexibele organisatie van de arbeidstijd op een manier die rekening houdt met de behoeften van werkgevers en werknemers.

CLAUSULE 2: REIKWIJDTE

1. Deze overeenkomst is van toepassing op deeltijdwerkers die werken uit hoofde van een arbeidsovereenkomst of een arbeidsverhouding, als omschreven in de wet, collectieve overeenkomsten of gebruiken in iedere lidstaat.
2. De lidstaten - na raadpleging van de sociale partners in overeenstemming met de nationale wetgeving, collectieve overeenkomsten of gebruiken - en/of de sociale partners - op het geschikte niveau in overeenstemming met de nationale systemen van arbeidsverhoudingen - kunnen om objectieve redenen deeltijdwerkers die slechts incidenteel werkzaamheden verrichten geheel of gedeeltelijk uitsluiten van de werking van de bepalingen van deze overeenkomst. Dergelijke uitzonderingen moeten periodiek worden gezien teneinde vast te stellen of de objectieve redenen die daaraan ten grondslag liggen nog geldig zijn.

CLAUSULE 3: DEFINITIES

1. In deze overeenkomst wordt onder "deeltijdwerker" verstaan: een werknemer, wiens normale arbeidsduur, berekend op weekbasis of als gemiddelde over een werkperiode van maximaal een jaar, minder is dan die van een vergelijkbare voltijdwerker.

2. In deze overeenkomst wordt onder "vergelijkbare voltijdwerker" verstaan: een voltijdwerker in dezelfde vestiging, die werkzaam is uit hoofde van dezelfde soort arbeidsovereenkomst of arbeidsverhouding en hetzelfde of soortgelijk werk verricht of dezelfde of een soortgelijke functie uitoefent, waarbij rekening wordt gehouden met andere overwegingen, die betrekking kunnen hebben op anciënniteit en kwalificaties/bekwaamheden.
3. Indien geen vergelijkbare voltijdwerker in dezelfde vestiging werkzaam is, zal de vergelijking worden gemaakt op basis van de van toepassing zijnde collectieve overeenkomst of, indien geen collectieve overeenkomst van toepassing is, in overeenstemming met de nationale wetgeving, collectieve overeenkomsten of gebruiken.

CLAUSULE 4: HET BEGINSSEL VAN GELIJKE BEHANDELING

1. Met betrekking tot arbeidsvoorwaarden worden deeltijdwerkers niet minder gunstig behandeld dan vergelijkbare voltijdwerkers alleen op grond van het feit dat zij in deeltijd werkzaam zijn, tenzij het verschil in behandeling om objectieve redenen gerechtvaardigd is.
2. Wanneer zulks passend is, zal het beginsel van "pro rata temporis" worden toegepast.
3. De wijze waarop deze clausule wordt toegepast, zal door de lidstaten en/of de sociale partners worden bepaald met inachtneming van Europese wetgeving, nationale wetten, collectieve overeenkomsten en gebruiken.
4. Indien zulks om objectieve redenen gerechtvaardigd is, kunnen lidstaten, na raadpleging van de sociale partners in overeenstemming met de nationale wetgeving of gebruiken, en/of sociale partners eventueel de toegang tot bepaalde arbeidsvoorwaarden afhankelijk stellen van een bepaalde diensttijd, arbeidsduur of beloning. Drempelbepalingen voor deeltijdwerkers moeten periodiek opnieuw worden gezien met inachtneming van het beginsel van gelijke behandeling als bedoeld in clausule 4, paragraaf 1.

CLAUSULE 5: MOGELIJKHEDEN VOOR DEELTIJDWERK

1. In het kader van clausule 1 van deze overeenkomst en van het beginsel van gelijke behandeling tussen deeltijd- en voltijdwerkers,

- a. moeten lidstaten, na raadpleging van de sociale partners in overeenstemming met de nationale wetgeving of gebruiken, de belemmeringen van juridische of administratieve aard waardoor de mogelijkheden voor deeltijdwerk kunnen worden beperkt, opsporen, onderzoeken en in voorkomende gevallen verwijderen.
 - b. moeten de sociale partners, handelend binnen hun bevoegdheden en volgens de procedures als neergelegd in collectieve overeenkomsten, de belemmeringen waardoor de mogelijkheden voor deeltijdwerk kunnen worden beperkt, opsporen, onderzoeken en in voorkomende gevallen verwijderen.
2. De weigering van een werknemer om van voltijd- naar deeltijdwerk over te gaan of omgekeerd, mag als zodanig geen geldige reden opleveren voor ontslag, onverlet de mogelijkheid om in overeenstemming met de nationale wetgeving, collectieve overeenkomsten en gebruiken de arbeidsverhouding te beëindigen om andere redenen, zoals die welke voortvloeien uit de eisen van de bedrijfsvoering van de betrokken vestiging.
3. Voorzover mogelijk zullen werkgevers in overweging nemen:
- a. verzoeken van werknemers om van voltijd- naar deeltijdwerk over te gaan, indien dit in de vestiging beschikbaar komt;
 - b. verzoeken van werknemers om van deeltijd- naar voltijdwerk over te gaan of om toename van hun arbeidstijd, indien de mogelijkheid zich daartoe voordoet;
 - c. de verstrekking van tijdige informatie over de beschikbaarheid van deeltijd- en voltijdwerk in de vestiging, teneinde de overgang van voltijd- naar deeltijdwerk of omgekeerd te vergemakkelijken;
 - d. maatregelen om de toegang tot deeltijdwerk te vergemakkelijken op alle niveaus van de onderneming, daaronder mede begrepen gekwalificeerde en leidinggevende posities, en waar zulks passend is, om de toegang van deeltijdwerkers tot de beroepsopleiding te vergemakkelijken teneinde hun loopbaanontwikkeling en hun beroepsmobiliteit te bevorderen;
 - e. de verstrekking van passende informatie aan bestaande vertegenwoordigingen van werknemers over deeltijdwerk in de onderneming.

CLAUSULE 6: BEPALINGEN BETREFFENDE DE TEN UITVOERLEGGING

1. Lidstaten en/of sociale partners kunnen bepalingen handhaven of invoeren die gunstiger zijn dan die welke in deze overeenkomst zijn opgenomen.
2. De tenuitvoerlegging van de bepalingen van deze overeenkomst vormt geen geldige reden om het algemene niveau van bescherming van de werknemers op het door deze overeenkomst bestreken gebied te verlagen. Dit laat het recht van de lidstaten en de sociale partners om met het oog op gewijzigde omstandigheden, andere wettelijke, reglementaire of contractuele voorzieningen te treffen, alsook de toepassing van clausule 5, paragraaf 1 onverlet, voorzover het beginsel van gelijke behandeling als bedoeld in clausule 4, paragraaf 1, wordt geëerbiedigd.
3. De onderhavige overeenkomst laat het recht van de sociale partners onverlet om op het daartoe geschikte niveau, waaronder het Europese, overeenkomsten te sluiten, waardoor de voorzieningen van de onderhavige overeenkomst worden aangepast en/of aangevuld op een manier die rekening houdt met de bijzondere behoeften van de betrokken sociale partners.
4. Deze overeenkomst doet geen afbreuk aan meer bijzondere Gemeenschapsbepalingen en vooral niet aan Gemeenschapsbepalingen op het gebied van gelijke behandeling van mannen en vrouwen.
5. De voorkoming en de beslechting van geschillen en de behandeling van klachten over de toepassing van deze overeenkomst zullen geschieden in overeenstemming met de nationale wetgeving, collectieve arbeidsovereenkomsten en gebruiken.
6. De ondertekenende partijen herzien deze overeenkomst vijf jaar na het besluit van de Raad, indien een van de partijen hierom verzoekt.

Francois Perigot
Voorzitter
UNICE

Antonio Catellano Auyanet
Voorzitter
CEEP

Fritz Verzetnisch
Voorzitter
EUV

Zygmunt Tyszkiewicz
Secretaris Generaal
UNICE

Jytte Fredensborg
Secretaris Generaal
CEEP

Emilio Gabaglio
Secretaris Generaal
EUV

TOELICHTING INZAKE DE GEVOLGEN

EVALUATIE VAN DE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, MET NAME HET MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF (MKB)

Titel van het voorstel:

Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de door de UNICE, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid

Het voorstel

1. *Waarom is, rekening houdend met het subsidiariteitsbeginsel, communautaire wetgeving op dit gebied noodzakelijk en welke zijn de hoofddoelstellingen ervan?*

Deze richtlijn beoogt de tenuitvoerlegging, krachtens artikel 4, lid 2, van de aan het Verdrag gehechte Overeenkomst betreffende de sociale politiek, van de raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid. Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om door de sociale partners gesloten overeenkomsten ten uitvoer te leggen door een besluit van de Raad op voorstel van de Commissie. De ondertekenende partijen hebben de Commissie gezamenlijk verzocht een voorstel aan de Raad voor te leggen. De Commissie heeft, conform haar Mededeling inzake de tenuitvoerlegging van het Protocol betreffende de sociale politiek¹, de overeenkomst aan een drievoudig onderzoek onderworpen. Zij is van mening dat aan alle voorwaarden (representativiteit van de ondertekenende partijen, wettigheid van de clausules van de overeenkomst en inachtneming van de specifieke bepalingen inzake het MKB) is voldaan en dat haar voorstel voor een richtlijn van de Raad dient te worden goedgekeurd. De Europese Raad van Amsterdam heeft de totstandkoming van deze overeenkomst trouwens toegejuicht.

Gevolgen voor de ondernemingen

2. *Op welke ondernemingen is het voorstel van toepassing?*

Op alle ondernemingen en werknemers waarop de raamovereenkomst van toepassing kan zijn, ongeacht de sector en de grootte van de onderneming.

3. *Welke maatregelen moeten de ondernemingen nemen om aan de eisen van het voorstel te voldoen?*

Zoals in clausule 1 van de raamovereenkomst wordt vermeld, moeten de ondernemingen:

- een einde maken aan de discriminatie van deeltijdwerkers;
- de ontwikkeling van deeltijdarbeid op vrijwillige basis vergemakkelijken en bijdragen tot de flexibele organisatie van de arbeidstijd op een manier die rekening houdt met de behoeften van de werkgevers en werknemers.

¹ COM(93) 600 def.

Diverse clausules verwijzen naar de nationale wetgeving, collectieve overeenkomsten of gebruiken en/of de sociale partners op het geëigende niveau, en laten de ondernemingen een grote handelingsruimte. Aan de inachtneming van de bepalingen betreffende het MKB is in de punten 24-29 van de toelichting uitgebreid aandacht besteed.

4. *Welke economische effecten kan het voorstel hebben?*

De tenuitvoerlegging van de raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid draagt bij tot de verwezenlijking van de tweede, door de Europese Raad in Essen vastgestelde prioriteit: invoering van nieuwe, flexibele vormen van arbeidsorganisatie. Deze flexibiliteit moet voorzien in de behoeften van de ondernemingen, die zich in verband met de internationale concurrentie genoodzaakt zien hun concurrentievermogen te vergroten. Ook moet rekening gehouden worden met de belangen van de werknemers door hun de gelegenheid te bieden hun arbeidstijd af te stemmen op hun behoeften. Een akkoord tussen de sociale partners op dit gebied, dat het resultaat is van de onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers, lijkt het geschiktste instrument om de belangen van beide partijen te verenigen.

De lidstaten en de sociale partners zouden de belemmeringen moeten vaststellen en bestuderen die de mogelijkheden om deeltijdwerk te verrichten kunnen beperken, en deze eventueel uit de weg moeten ruimen. Dit draagt bij tot een flexibeler organisatie van de arbeidsmarkt en heeft ten doel het werkgelegenheidseffect van de groei te vergroten.

5. *Houdt het voorstel maatregelen in waarmee beoogd wordt rekening te houden met de specifieke situatie van het midden- en kleinbedrijf?*

Zie de punten 24-29 van de toelichting bij het voorstel.

Raadpleging

6. *Lijst van de organisaties die over het voorstel zijn geraadpleegd en overzicht van de wezenlijke elementen van hun standpunt.*

Alle representatieve organisaties² hebben tijdens de eerste overlegronde hun mening kunnen geven. Zij zijn door de Commissie ook uitgenodigd voor een overlegbijeenkomst over de raamovereenkomst. Zie voor hun standpunten de punten 20-23 van de toelichting.

² Overeenkomstig de Mededeling inzake de tenuitvoerlegging van het Protocol betreffende de sociale politiek – COM(93) 600 van 14 december 1993.

ISSN 0254-1513

COM(97) 392 def.

DOCUMENTEN

NL

04 05 06

Catalogusnummer : CB-CO-97-430-NL-C

ISBN 92-78-23813-9

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg